

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ В УМОВАХ КРИЗОВОЇ ЕКОНОМІКИ

4. Шилова О. Ю. Інноваційний потенціал підприємства: сутність і механізм управління / О. Ю. Шилова, Є. С. Чермошенцева //Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2012. – №1. – С. 220-227.

5. Федулова І. В. Інноваційний адаптаційний потенціал підприємства / І. В. Федулова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 10. – С. 59-64

6. Громика Р. П. Інновації та стратегічні зміни підприємства / Р. П. Громика // Бізнес Інформ. – 2014. – № 9. – С. 98-102.

УДК 330.4:339.1

Т. В. ЧЕРНИЧКО

Мукачівський державний університет,

О. С. РИБЧАК,

Уманський національний університет садівництва

АНАЛІЗ ТЕРИТОРІАЛЬНО-РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ РОЗДРІБНОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ МЕРЕЖІ УКРАЇНИ

Аналіз територіально-регіонального розвитку роздрібної торговельної мережі регіону дозволяє комплексно, на системному рівні провести дослідження стану розвитку об'єктів роздрібної торгівлі на регіональному рівні, дослідити динаміку основних показників розвитку, оцінити ефективність ведення підприємницької діяльності об'єктів торгівлі, та, на цій основі, розробити перелік заходів активізації розвитку підприємницького середовища в сфері роздрібної торгівлі. Також, за результатами аналізу можна визначити «вузькі місця», недоліки щодо розвитку підприємництва в сфері роздрібної торгівлі.

Основні показники стану роздрібної торговельної мережі регіонів України представлено у таблиці 1. Розглянемо основні з них.

Забезпеченість населення регіонів України об'єктами роздрібної торгівлі є одним з вагомих елементів формування ефективно працюючої роздрібної торговельної мережі регіону, максимального задоволення споживчих потреб населення і, відповідно, потребує уваги з боку органів місцевого управління.

На сьогоднішній день не існує єдиних, чітко встановлених нормативних параметрів, які б дозволили визначити та оцінити рівень забезпеченості населення об'єктами роздрібної торгівлі. Існує значна диференціація даного показника, як на рівні України, так і на рівні різних країн. Так, в Угорщині, Чехії, Італії та Словачії на 1 мільйон мешканців припадає 2300 об'єктів торгівлі, а у Польщі це показник на зазначену кількість мешканців зростає до 5000

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ В УМОВАХ
КРИЗОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

од. [2]. Причинами є переважання у Польщі та окремих країнах Центральної та Східної Європи частки сільського населення, що призводить до зростання інфраструктури товарного ринку.

Таблиця 1

Показники стану роздрібної торговельної мережі регіонів України, 2017 р.

Регіони	Забезпеченість населення регіону торговою площею магазинів (на 10000 осіб)		Кількість підприємств роздрібної торгівлі		Кількість продовольчих магазинів		Індекс стану роздрібної торговельної мережі регіону
	од.	індекс	од.	індекс	од.	індекс	
Україна	1659		39305		17704		
Вінницька	1299	0,29	1650	0,41	916	0,73	1,44
Волинська	1387	0,31	983	0,25	482	0,39	0,94
Дніпропетровська	1969	0,44	3073	0,77	1080	0,86	2,08
Донецька	468	0,11	1328	0,33	527	0,42	0,86
Житомирська	1239	0,28	1284	0,32	702	0,56	1,16
Закарпатська	1360	0,31	927	0,23	503	0,40	0,94
Запорізька	1658	0,37	1628	0,41	705	0,56	1,34
Івано-Франківська	1121	0,25	922	0,23	559	0,45	0,93
Київська	2647	0,59	2539	0,64	1251	1,00	2,23
Кіровоградська	1344	0,30	1118	0,28	525	0,42	1,00
Луганська	268	0,06	442	0,11	119	0,10	0,27
Львівська	1670	0,38	3098	0,78	1898	1,52	2,67
Миколаївська	1574	0,35	1154	0,29	518	0,41	1,06
Одеська	2607	0,59	2286	0,57	814	0,65	1,81
Полтавська	1399	0,31	1575	0,40	622	0,50	1,21
Рівненська	1382	0,31	1192	0,30	646	0,52	1,13
Сумська	1396	0,31	914	0,23	467	0,37	0,92
Тернопільська	926	0,21	801	0,20	498	0,40	0,81
Харківська	2002	0,45	3228	0,81	1017	0,81	2,07
Херсонська	1724	0,39	1031	0,26	468	0,37	1,02
Хмельницька	1500	0,34	1334	0,33	772	0,62	1,29
Черкаська	1127	0,25	1065	0,27	484	0,39	0,91
Чернівецька	1119	0,25	621	0,16	326	0,26	0,67
Чернігівська	1434	0,32	1129	0,28	655	0,52	1,13
м. Київ	4452	1,00	3983	1,00	1150	0,92	2,92

Сформовано та розраховано автором на основі [1]

Для України загалом показник забезпеченості населення об'єктами роздрібної торгівлі є значно меншим: на 1 мільйон населення припадає 1200 об'єктів роздрібної торгівлі. Якщо простежити тенденцію за регіонами країни, то перші місця у рейтингу м. Київ та Київська область, на третьому місці – Одеська область. До п'ятірки лідерів попадають у 2017 році також Харківська та Дніпропетровська області. Визначальною рисою даних областей в високий рівень доходів населення, а отже і їх купівельної спроможності.

Проте є регіони, які малозабезпечені об'єктами роздрібної торгівлі. До таких відносимо Донецьку, Тернопільську, Чернівецьку, Івано-Франківську та Черкаську області. Варто відзначити, що така ситуація негативно впливає на рівень задоволення потреб населення у товарах та торговельних послугах.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ В УМОВАХ КРИЗОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Показник еталонного регіону, тобто, регіону з найкращим значенням показника з досліджуваної сукупності дорівнює 1 і за даним показником це м. Київ (див. табл. 1).

Важливим параметром розвитку роздрібної торговельної мережі регіону є динаміка кількості підприємств роздрібної торгівлі. Практично за всіма областями України протягом аналізованого періоду спостерігається зменшення кількості роздрібних торговельних магазинів, що виступає свідчення високого рівня конкуренції та зменшення купівельного попиту населення регіонів України. Найбільша динаміка зменшення кількості магазинів спостерігається Івано-Франківській (зменшення на 29% порівняно з 2015 роком) та Тернопільській (зменшення на 26% порівняно з 2015 роком) областях. Найменша динаміка характерна для Київської області та м. Київ.

Загалом по Україні зменшення кількості підприємств роздрібної торгівлі становить 15% у 2017 році порівняно з 2015 роком.

Показник еталонного регіону дорівнює 1 і за даним показником, як і в попередньому випадку, це м. Київ (див. табл. 1).

З загальної кількості магазинів які функціонують у регіонах України практично половину складають продовольчі магазини з універсальним асортиментом товарів. Найбільша частка магазинів даної групи характерна для Чернігівської (56% від загальної сукупності), Вінницької та Тернопільської (52% від загальної сукупності), Київської та Рівненської (51% від загальної сукупності) областей. Найменша частка магазинів з універсальним асортиментом характерна для промислово розвинених та більш урбанізованих регіонів, таких як Харківської області (23% від загальної сукупності), м. Київ (26% від загальної сукупності), Дніпропетровської області (29% від загальної сукупності).

Регіоном з найкращим значенням показника з досліджуваної сукупності є Київська область (див. табл. 1).

Підсумовуючи результати аналізу стану роздрібної торговельної мережі регіонів України у 2017 р. можна зробити висновок, що за комплексом аналізованих показників найвищу рейтингову позицію (значення індексу більше 2) займає м. Київ, Львівська, Київська та Дніпропетровська області (табл. 2).

Найменша рейтингова позиція (значення індексу менше 1) відповідає параметрам Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Сумської, Черкаської, Донецької, Тернопільської, Чернівецької та Луганської областей.

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ В УМОВАХ
КРИЗОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

Таблиця 2

**Рейтинг областей за індексом стану роздрібної торговельної мережі регіону,
2017 р.**

Регіон	Індекс стану роздрібної торговельної мережі регіону	Рейтинг	Регіон	Індекс стану роздрібної торговельної мережі регіону	Рейтинг
м. Київ	2,92	1	Миколаївська	1,06	14
Львівська	2,67	2	Херсонська	1,02	15
Київська	2,23	3	Кіровоградська	1	16
Дніпропетровська	2,08	4	Волинська	0,94	17
Харківська	2,07	5	Закарпатська	0,94	18
Одеська	1,81	6	Івано-Франківська	0,93	19
Вінницька	1,44	7	Сумська	0,92	20
Запорізька	1,34	8	Черкаська	0,91	21
Хмельницька	1,29	9	Донецька	0,86	22
Полтавська	1,21	10	Тернопільська	0,81	23
Житомирська	1,16	11	Чернівецька	0,67	24
Рівненська	1,13	12	Луганська	0,27	25
Чернігівська	1,13	13			

Сформовано автором

Список літературних джерел

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Пріоритети національного економічного розвитку в контексті глобалізаційних викликів: монографія: у 2 ч. / за ред. В. М. Гейця, А. А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – Ч.2. – 273 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>